

Tárgytematika / Course Description **A gyermekkor kulturális antropológiája**

AKLM_BHTM151

Tárgyfelelős neve /

Teacher's name: dr. Vehrer Adél

Félév / Semester: 2023/24/1

Beszámolási forma /

Assesment: Vizsga

Tárgy heti óraszám /

Teaching hours(week): 0/0/0

Tárgy féléves óraszám /

Teaching hours(sem.): 9/0/0

OKTATÁS CÉLJA / AIM OF THE COURSE

Az előadások keretében megismerjék a hallgatók a gyermekkor történeti kutatásának legfőbb kérdéseit, az antropológiai kutatás gyermekélet tematikájú szakirodalmát.

TANTÁRGY TARTALMA / DESCRIPTION

A gyermek a különböző forrástípusokban.

A gyermek életét meghatározó tényezők – történeti kontextus kérdése.

A gyermek és gyermekkor történeti kutatása.

A gyermek és gyermekkor társadalomnéprajzi kutatása.

A változó család - a gyermek helyének változása a családi, rokonsági, műrokonsági rendszerben.

Árva, félárva, örökbefogadott, lelencke adott, megesett lány gyermeke.

A gyermekmunka.

A falusi gyermekek élete.

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE / ASSESSMENT'S METHOD

Aláírás feltétele és vizsgára bocsátás feltétele:aktív óralátogatás; a vállalt témából egy dolgozat beadása.

Témák: a gyermekáldástól a gyermektervezésig; az anyaszerep változása; a születésszabályozás; a szoptatós dajkaság intézménye, az egyke; az árvák; a lelenckek; a megesett lány és gyermeke; a beteg gyermek a családba és a közösségben; az óvoda, az iskola hatása a gyermeknevelésre; gyermek a paraszt, az iparos, a munkás családban, gyermeknevelés különböző felekezeteknél; a gyermekmunka; egy család három generációjának vizsgálata.

KÖTELEZŐ IRODALOM / OBLIGATORY MATERIAL

Ariès, Philippe: Gyermek, család, halál. Gondolat, Budapest, 1987.

Boreczky Ágnes: Magyarországi családváltozatok 1910-1990. ELTE TFK Neveléstudományi Tanszékének Közleményei, Budapest, 2000.

Csete Balázs: A jászkiséri gyermek élete a születéstől a házasságig. Szolnok, Jász-Nagykun-Szolnok megyei

Múzeumok Igazgatósága, 1993.

Deáky Zita: „Jó kis fiúk és leánykák.” A kisgyermekkor történeti néprajza Magyarországon. Századvég, Budapest, 2011.

Deáky Zita: Gyermekek és serdülők munkája Magyarországon a 19. századtól a második világháborúig. Gondolat, Budapest, 2015.

Deáky Zita - Krász Lilla: Minden dolgok kezdete: A születés kultúrtörténete Magyarországon (XVI-XX. század) Századvég, Budapest, 2005.

Chyzer Béla: A gyermekmunka Magyarországon. Az Országos Gyermekvédő Liga Kiadása, Budapest, 1909.

Gazda Klára: Gyermekvilág Esztelneken. Bukarest, 1980.

Gönczi Ferenc: A somogyi gyermek. Kaposvár, 1937.

Kapros Márta: A születés szokásai és hiedelmei az Ipoly mentén. Debrecen, 1986.

AJÁNLOTT IRODALOM / RECOMMENDED MATERIAL

Erdélyi Gabriella (szerk.): [Érzelmek és mostohák. Mozaikcsaládok a régi Magyarországon, 1500-1850.](#) Budapest: MTA BTK, 2019. Magyar Családtörténetek: Tanulmányok, 4. http://real.mtak.hu/100270/1/Bubry%C3%A1k_Ing%C3%B3k_%C3%A9s_%C3%A9rzelmek_2019.pdf

Erdélyi Gabriella (szerk.): Özvegyek és árvák a régi Magyarországon (1550-1940). BTK, 2020. Magyar Családtörténetek: Tanulmányok, 5.

Lanczendorfer Zsuzsanna: A gyirmóti gyermek élete a XX. században. Három generáció összehasonlító néprajzi vizsgálata. In: Gyermekvilág a régi magyar falun. I. Az 1993. október 15-16-án Jászberényben és Szolnokon rendezett konferencia előadásai. A Jász – Nagykun – Szolnok Megyei Múzeumok Közleményei. 50., Szolnok, 1995. 227-242.

Lanczendorfer Zsuzsanna: „A gyermek Isten ajándéka.” Egy keresztény bába hitvallása. In: Népi vallásosság a Kárpát-medencében. 7. II. kötet. Szerk: S. Lackovits Emőke --- Szócsné Gazda Enikő. Sepsiszentgyörgy - Veszprém, 2007. 347-358.

Lanczendorfer Zsuzsanna: Gyermek a magyar népballadákban. In: 240 éves a győri tanítóképzés. Az Apáczai Csere János Kar Emlékkönyve. Szerk: Baranyiné Kóczy Judit- Fehér Ágota, Győr, 2019. 169-177.

Lanczendorfer Zsuzsanna: A természet jelenléte a gyermek életében és a folklórban. In: Gróz Andrea, Kövecsesné Gősi Viktória, Várszeginé Gáncs Erzsébet (szerk.): Gyermek-Kultúra-Nevelés. Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Kar, Győr, 2021. 123-133.

Péter Katalin (szerk.): Gyermek a kora újkori Magyarországon. „adott Isten hozzánk való szeretetéből...egy kis fraucimmerecskét nekünk”. Budapest, 1996. <http://www.gbv.de/dms/goettingen/239630467.pdf>

Péter Katalin: Jobbágy gyermekek a kora újkori Magyarországon. Műhely, 1999. 22. 5-6. szám, 141-153.

Pukánszky Béla: A gyermekkor története. Műszaki Kiadó, Budapest, 2001.

Vajda Zsuzsanna: Kultúra és szocializáció. Gyermekkor a kulturális-társadalmi változások kontextusában. Budapest, 2011. <http://www.tanarkepzo.hu/vajdazsuzsanna>

Oktató: Dr. Lanczendorfer Zsuzsanna